

10-мавзу. Гулдасталар тайёрлаш.

Режа:

1. Гулдасталар тайёрлаш тарихи
2. Гулдаста учун гул танлаш
3. Гулдасталар тузиш техникаси.
4. Гулдастали композициялар.

Гулдасталар тайёрлаш тарихи. Қадимдан инсон ўз ҳаётининг барча тантанали кунларида гулдасталардан фойдаланишган. Қадимги юнон ва римликлар байрамларда безак сифатида гулдасталар ва гулшодаларни ишлатганлар. Гулдаста яшаш эса ўзига ҳос санъат ҳисобланарди.

Ҳар бир гул ўсимлиги аниқ бир мақсадга йўналтирилган бўлиб, ўзига хос хусусиятга эга. Лаврдан тайёрланган гулдасталар билан машҳур спортчилар, ҳофизлар, олимлар фахрий белги сифатида тақдирланганлар (лауреат сўзи юнончадан таржимада «лаврлар билан тақдирланган» маъносини англатади). Урта асрларда мирта ва розмарин гулдасталарини тўй кунини келинга тақишган. Россияда ҳам гулдасталар қизларнинг байрамлар ва тантаналар вақтидаги сеvimли безаги ҳисобланган. Ҳозирги вақтда Хиндистон. Бирма ва Индонезияда фахрий меҳмонларга гулшодалар тақиш одати сақланиб қолган.

Гулдасталар Европада XIV-XV асрларда пайдо бўлган. «Букет» сўзи франдузча бўлиб, бирга йиғилган чиройли гуллар гуруҳи маъносини англатади. У вақтларда кучли ҳидли гуллар ва ўтлардан (резеда, чин' нигул, ялпиз, левкой ва бошқалар) кичикроқ дасталар тайёрланар эди ва уларни безак учун эмас, балки ҳид манбаи сифатида ишлатишарди. Уларни кўйлақларга (ёки тугма тешиқларига ўрнатганлар.

XVIII XX асрлар давомида гулдасталар шакли -сезиларли ўзгарди ва кўпинча модага боғлиқ бўлиб қолди. XIX асрнинг биринчи ярмида концентрик айланалар билан жойлашган юмалоқ гулдасталар анъанавий бўлган. Гулдастани яшил папоротник ёки бошқа яшил ўсимлик шохлари билан безаб, каштали қоғозга ўралган. XX асрга келиб гулчилар баҳайбат қимматбаҳо гулдасталар яшашни бас қилиб, гулларни боғловчи симларни ишлатмай кўйдилар. Гулдасталарни безаш учун айрим ҳоллардагина ленталар ва кашталар ишлатиладиган бўлди.

Гулдасталар ва гулли композициялар шакллари ривожлануви ва мукамаллашуви давом этапти. Замонавий гулдасталар шакли оддийлиги, гулларининг табиий жойлашиши ва камроқ миқдори билан ажралиб туради. Гулдаста тайёрлаш учун махсус қоида ва қатъий меъёрлар мавжуд эмас, бу ерда тузувчидан маълум малака, бадиий маҳорат ва дид талаб қилинади. Гулдаста шакли гулларнинг тури ва гулдаста мақсадига боғлиқдир. Гулдаста юмалоқ, чўзинчоқ, бир томонли, кичик ёки катта бўлиши мумкин.

Гулдастанинг чиройли чиқиши учун унинг шакли қандай бўлиши муҳим эмас. Бунда танланган гулларнинг ранги катта аҳамиятга эга бўлади. Шунинг учун алоҳида колерларнинг юқорида айтиб ўтилган махсус

хусусиятларини билиш керак. Ранг фазо ҳақида тасаввурни ўзгартириши, уни оптик кичик ёки катта қилиши мумкинлиги ҳам ҳисобга олиниши зарур.

Гулдаста тузишнинг энг осон йўли бир хил ўсимлик ва гулларнинг бир хил рангининг турли туслари дан фойдаланишдир. (масалан, хушбўй нўхатнинг турли навларидан ва пушти рангли кўқонгулдан гулдаста). Турли нав ва рангли гуллардан тузилган гулдаста мураккаб бўлиб, уни тайёрлашда катта маҳорат талаб қилинади.

Гулдаста тузишда, қизил ранг жадаллик таъсирга эгаллиги ва ҳар доим рельефли ажралиб туришини, албатта, ҳисобга олиш керак. Қизил ранг ўзи ёки оқ ва оч пушти тусларнинг кичикроқ миқдори билан мос тушади. Сарик ва олов ранглар энг иссиқ ранглар ҳисобланади ва ҳаёт, ёруғлик, севинч маъноларини билдиради. Кўк рангнинг бўлиши, уларнинг иссиқлигини камайтиради. Кўк ранг энг совуқ тонларга киради. Кўк ва зангори ранглар сарик, олов рангларнинг барча туслари, пушти рангнинг нозик туси ҳамда оқ ранг билан яхши мослашади. Оқ ранг колоритли композицияда нейтрал таъсир қилади. Оқ ранг барча бошқа ранглар билан уйғунлашади ва ўзи ишлатилганда ҳам яхши натижа беради. Ранглар шкаласида ўртада жойлашган яшил ранг кўзимизга жуда яхши таъсир қилади. Яшил рангнинг барча тусларидаги барглар барча рангла^р билан мослашади, гулли композицияларни чиройига чирой қўшади.

Гул ранглари рамз сифатида ҳам қабул қилинади, шунинг учун гулдасталар ҳар бир мамлакатдаги ранглар хусусиятини ҳисобга олган ҳолда тайёрланади. Масалан, оқ ранг тозаллик, нозикликни билдиради, шунинг учун тўйларда оқ рангли гуллар: чиннигуллар, атиргуллар, калалар ишлатилади.

Қизил рангнинг рамзий хусусияти ҳаёт, севги, озодликдир. Францияда XIX асрда қизил чиннигуллар кураш ва революция белгиси бўлган. Бизнинг асрга ҳам шундай бўлиб кириб келди. Гулдаста тайёрлашга киришишидан олдин, гулдаста нима учун ва кимга тайёрланаётганлигини ҳисобга олиш керак. Шунинг эса тутиш керак-ки, эркак ва аёлга, қари ва ёшга бир хил гулдаста бериб бўлмайди, болалар учун эса тамомила бошқа композициядаги гулдасталар берилади. Гулдасталар тантанали маъракаларга, хоналарни байрам ва ҳар кунги беазаги ҳамда тўй ва юбилейлар, мактаб ўқувчилари кунини ёки севимли қиз учун тайёрланади. Ҳар бир гулдаста ўзига хос чуқур маънода бўлиши ва берилган кун воқеаларига жавоб бериши керак.

Гулдаста учун гул танлаш йил мавсумига боғлиқдир. Қиш ёки кеч кузда, гуллар кам пайтларда гулдасталарни кўпгина дарахт ва буталарнинг (рябнна, бояришка, қорсмон ягода, кизильник, шиповник ва бошқалар) ёрқин мевали шохларидан тузиш мумкин. Оч рангдаги баргли шохларни (клен, осина, қайин ва бошқалар), ҳам ишлатса бўлади, шунингдек, сосна ёки арчанинг шохларидан ҳам камроқ гул қўшиб (ремонтант чиннигули, гербера, цикламен) гулдаста тузиш мумкин. Баҳорда ва ёзда, гуллар танлови бой бўлганда, гулдастани гулларнинг бир тури. ва навидан ёки бир турнинг турли навларидан тuzса бўлади. Масалан, кўқонгул ва чиннигулнинг турли

навларидан тузилган гулдасталап. Шунинг эса тутнш керакки, чиройли гуллар ва чиройли гулдаста бир хил нарса эмас, гулдастадан олинган таассурот, алоҳида жуда чиройли гулларнинг ўзидан олинган таассуротдан муҳимроқдир.

Гулдасталар тузиш техникаси. Гулдасталар учун гуллар эрталаб, ўсимликлар салқин кечадан кейин ҳали янги бўлиб турганида узилгани яхшидир. Гул сувга солиб қўйиладиган бўлса, кесилган гулларнинг пастки қисмидаги баргла;рининг бир қисмини олиб ташлаш керак. Юмшоқ пояли гуллар пичоқ билан зич, ёғочсимон пояли гуллар эса секатоо билан кесилади. Гулнинг сўрувчи юзасини кенгайтириш учун поячаси бурчак остида кесилади. Бундан ташқари, тўғри кесилган гулдон тубига зич бўлиб қолади ва ўтказувчи тўқималардан сув ўтиши тўхтаб қолади.

Гуллар ўзининг янгилигини узок сақлаши учун: лилия, кўкнори, чиннигулларни ғунча даврида; хушбўй нухат, гладиолусларни битта ёки иккита пастки барглари очилганда, кўкконгуллар, левкой, картошка гулларни гулбарги тўлиқ очилганда кесилади. Ташиш учун гуллар махсус тешиклар очилган картон контейнер кутичага жойланади, уларнинг турларига кўра бтлаб-боғлаб ёки қатор-қатор қилиб қоғозга ўралади. Гулдаста тузишда гулбанднинг сувга солинадиган қисмини қайтадан кесиш керак, чунки кесилган жойда ўтказувчи тўқималарда ҳаво тикини ҳосил бўлади, бу эса тўқималардан сув ўтишига халақит беради. Гулловчи шохларга (настарин, гортензия, ямин, атиргул) сув яхши кириши, учун поянинг қуйи қисми 2-3 қисмларга ажратиб кесилади ёки теша билан чопиш керак. Агар гуллар сўлиган бўлса, уларни қайта жонлантириш мумкин. Бунинг учун пояларни чуқур сувга солиб, гулларни эса ҳўл қоғозга ўраб, бир ёки икки соат совуқ хонада сақланади.

Айрим кесилган гуллар тургор ҳолатини фақат иссиқ сувда сақлайди (настарин, ямин, атиргул, черемуха ва бошқалар). Сўлиган ўсимликларнинг сув остида поясининг учи 2-3 см.га кесилади ва ҳарорати 50-55° бўлган сувли идишга, 20-30 дақиқадан сўнг эса улар олиниб совуқ сувга солинади. Кўпгина ўсимликларнинг кесилган гуллари олтингугуртли нордон магний, марганецли нордон калий ёки борат кислотасининг кучсиз эритмасига солинса ўз ҳолатини узокроқ сақлайди. Атиргул, чиннигул, хризантема гулдасталари 3 л. сувга 0,5 таблетка аспири кўшилган аралашмада узок сақланади. Кўпгина кесилган гулларнинг ҳаёт муддатини узайтирувчи турли кимёвий моддалар мавжуд. Аммо, ихтиёрий тур кесилган гулларни сақлаш муддатини узайтирувчи аралашмалар ҳозиргача маълум эмас. Гулдаста тайёрлашдан аввал, унга уйғунлашувчи гулдон бўлиши керак. Гулдонлар шакли бўйича баланд, паст, юза ва гулдон-таглик бўлиши мумкин. Гуллар учун гулдонлар қавариқ шаклли, ёрқин рангли ва турли безакларга эга бўлмаслиги зарур. Гулдон сифатида ихтиёрий идишни ишлатиш мумкин (салат ва нон солинадиган идишлар, пиёла, тарелка ва ҳ.к.), фақат бу идиш гуллар билан органик бутунликни ташкил қилиши керак.

Оригинал гулдон сифатида қайта ишланган чиройли илдизпоя ёки илдиз, береста, ива, рангли полиамид ипларидан ясалган миниатюралар саватчалар

ишлатилиши мумкин. Бундай гулдоннинг чуқурчасига сувли банка қўйиб, унга незабудка, бинафша, ландиш, ромашка ёки дала ўтларидан гулдаста жойлаштирилади.

Гуллар гулдон билан фяқатгина ранги бўйича эмас, балки фактураси бўйича уйғунлашиши керак. Атиргуллар, калалар, чиннигуллар биллур ёки шиша гулдонларча яхши кўринади. Нинния, ноготка, василек ва дала ўтлари гулдасталарини яхшиси керамик гулдонларга жойлаштирган маъқул бўлади. Гулдаста шакли гулдон шаклига мос тушиши керак. Дельфиниум, гладиолус, йирик гулли хризантемалардан тузилган баланд гулдасталарни ингичка узун баланд гулдонга солган афзалроқдир. Қўқонгуллар. лрвкой, бархатецлардан тузилган гулдасталарни пастроқ бўлган кенг гулдонларга солган маъқулроқ. Гулларни керакли ҳолатда, паст, ясси гулдонларда ҳам, баланд гулдонларда ҳам маҳкамлаш учун юмшоқ сим, нинасимон ушловчилар, тешикли тагликлар, губка, мох ишлатиш мумкин. Гулдаста чиройли бўлиши учун, баргларнинг ва гулларнинг устма-уст тушиб қолишига йўл қўймаслик керак: баргнинг орқаси, чиройли бўлмаган томони кўринмаслиги, гулдастанинг асоси эса тугалланган бўлиши зарур. Ортиқча шохчаларни, баргларни, ғунчаларни ва ҳатто гулларни кесишдан қўрқмаслик керак.

Гулдастага енгиллик ва ҳавойилик бериш учун, чиройли гажакли яшил ёки майда гулли ўсимликларни ишлатиш мумкин (аспарагус плюмозус, аспарагус Шпренгера, бирйиллик ва кўп йиллик гипсофилла, спаржа, папоротниклар ва бошқалар). Гулдасталарга агар гуллари ўзининг яшил баргларига эга бўлмаса (гербера, наргис ва бошқалар) ёки гулларнинг барглари кўримсиз бўлса (чиннигул ремонтит) манзарали яшил барглар қўшилади.

Агар гулдастадаги барглар ёки яшил баргли шохлар бир-икки жойда гулдон четларидан пастга осилиб турса, гулдаста чиройли кўринади. .

Гулдастали композициялар. Гулдаста ва композициялар ўлчамлари бўйича кичик, ўрта ва катта бўладн. Кичик гулдасталар (бутоньеркалар) билан қўйлақлар безатилади, улар шляпаларга, сочга ва костюмларга тақилади. Бутоньерка бинафша, хушбўй нўхат, миниатюралар атиргул, анютанинг кўзлари, левкой, монтебреция ва бошқалар майда гуллар ва ғунчалардан ясалади. Одатда улар бир хил гуллардан ясалади ва яшил гажаксимон барг қўшилади, бу барг сифатида аквилегия, пиретрум, дельфиниум, спаржа, папоротник барглари ишлатилади. Бутоньеркани ингичка ёрқин рангли лента билан безатиб, кичкина тўғноғич билан тақилади.

Келин учун гулдаста атиргул, кала, чиннигул, лола, гербер ва бошқа оқ ҳамда нозик пушти рангли гуллардан тузилади. Одатда тўй гулдастаси бир тур гуллардан тузилиб, аспарагус ёки гипсофилла барглари билан безатилади. Гул ва барглар фақат ўз пояси билан ишлатилади, бу ҳолда сим қўлланилмайди. Тўй гулдастаси оғир бўлмаслиги керак. Энг мақбули 5 тадан 9 тагача гулли гулдастасидир, улар оқ ёки оч яшил лента билан қаттиқ ва чиройли қилиб боғланади. у келиннинг қўйлаги билан мос

тушиши лозим.

Гулдаста учун осилиб турувчи яшил гажакли баргларни ёки учлари узун тасмани ишлатиш мумкин. Агар тўй гулдастаси лилиялардан тузилган бўлса, у ҳолда гулларнинг чанглари ювиб ташланади, акс ҳолда чанглар келин кўйлагини ифлос қилади, агар гулдаста атиргулдан тузилган бўлса, у ҳолда поясидан тиканлари олиб ташланади. Куёв учун ҳам келин гулдастаси учун ишлатилган гуллардан бутоньерка тайёрланади ва костюмининг чап чўнтагига маҳкамланади.

8 Мартга, янги уй олганга ва ҳоказоларга табрик гулдасталарини турлича шакл ва ўлчамдаги ранг-баранг гуллардан тузиш мумкин. Аммо шуни эсда тутиш керакки, тақдим этилаётган гуллар фақатгина бизнинг таъбимизни-эмас, балки гул тақдим этилаётган кишига муносабатимизни ҳам билдиради. Агар гулдаста яқин кишига тақдим этилаётган бўлса, у ҳолда гулдастани иложи борича шу кишига ёқувчи гуллардан тузиш мақсадга мувофиқдир. Тантанали маросимларга мўлжалланган гулдасталар атиргул, чиннигул, гладиолус, хризантема, пион каби ёрқин рангли, йирик гуллардан тузилади. Туғилган кунга мўлжалланган гулдаста кичикроқ тузилади ва уни чиройли лента билан совғага боғлаб қўйиш ҳам мумкин.

Болалар учун аталган гулдасталар қиммат бўлмаган чиройли гуллардан тузилади: қиз болага пушти тусли, ўғил болага зангори тусли гулдаста ўйинчоқ билан бирга берилади.

Сотиб олинган гуллар янгилигини сақлаб қолиши ва йўлда зарар кўрмаслиги учун, улар қоғоз ёки целлофанга ўралади. Гулларни бераётганда эса ўрам ечиб ташланади.

Жонли гуллар, шохлар ва турли табиат материалларидан тузилган композиция ҳаётимизга кириб келаётган оранжировканинг янги туридир. Паст гулдонлардаги гуллар сув, шохлар ва тошлар билан биргаликда миниатюралари боғларни эслатади, улар хоналар, йўлаклар, вестибюллар, кўрғазма заллари учун безак сифатида хизмат қилиши мумкин.

Композициялар ўлчами, мураккаблиги ва мавзуси бўйича турлича бўлади. Уларни куруқ пўстлоқдан, тупдан, дарахт бўлақларидан, пенопластдан ҳам яшаш мумкин.

Композициялар учун гулдон сифатида салатницалар, тарелкалар, ясси идишлар, пиёлалар хизмат қилиши ҳам мумкин. Унга материал танлашда уни жойлаштириш ўрнини ва ўсимлик хусусиятларини ҳисобга олиш керак. Шунга кўра, тикинли пўстлоқ ва кўзикоринтруктовиклар девор композицияси, ўрмон илдизлари эса осма композициялар учун афзалроқдир. Агар композиция суккулентлардан тузилаётган бўлса, торф, тошкўмирли шлак, пеноойна, агар намсевар ўсимликлардан тузилаётган бўлса, поролон, губка ишлатган маъқул.

Композицияларда гулловчилар билан бир қаторда манзарали баргли ўсимликлар ҳам кенг қўлланилади. Чиройли композиция тузиш учун жуда кўп гулга эга бўлиш шарт эмас. Айниқса, композиция гул ва баргларни иқтисод қилиб ишлатишга имкон яратади. Композиция тузишда битта гул ва икки-учта шохлардан фойдаланиш билан чегараланиш ҳам мумкин.

Лекин шохлар, гуллар ва гулдонни шундай танлаш керакки улар ўзаро мос тушсин.

Паст бўйли гулдонларга композицияларни жойлаштиришда зарурий ҳолатга шох ва гулларни маҳкамлаш учун яхши металл наколкани ишлатиш мақсадга мувофиқдир. Металл наколкадан ташқари, пластилин, рангли ойналар, чиройли тошлар, юмшоқ, зангламайдиган симлардан ушловчи восита сифатида фойдаланиш мумкин. Баланд бўйли гулдонларда композициялар яшаш учун наколка ишлатилмайди, шох ва гуллар ингичка сим билан боғлаб қўйилган ёрдамчи таёқчалар асосида маҳкамланади.

Композицияда шохларга муҳим ўрин ажратилади, улар баргли ва баргсиз бўлиши мумкин. Агар шохлар баргсиз бўлса, у ҳолда хлорофитум, кала, аспарагус, анжир ва ихтиёрий бошқа чиройли, берилган композицияга мос тушувчи ўсимлик яшил барглари ишлатиш мумкин. Композицияларда, айниқса, игнабаргли турларнинг шохларини, вврба ва ивани қўллаган афзалроқдир, чунки улардан керакли шакл ва бурчаклар енгил ясалади.

Композиция чиройли чиқиши учун, оригинал шаклда чиққан шохчани танлаш муҳимдир. Шох чизиғини яхшироқ ажратиш учун, барча ортикча шохчалар кесиб ташланади ва бир неча қисмларга эътибор қаратилади. Шох баландлигини гулдон ўлчамлари билан мослаш керак. Одатда бундай баландлик гулдон узунлигининг бир ярим қисмидан катта бўлмаслиги зарур. Тайёрланган шохдан керакли узунлик белгиланади, поя секатор билан кесилади, гулли матога олдин вертикал сўнг эса керакли оғиш бурчагида жойлаштирилади.

Сув ўтларидан ажратиб олинган гуллар ҳам сув остида юзаси текис ҳолда кесилади ва керакли оғиш бурчаги остида жойлаштирилади. Агар гул поялари иимжон бўлса ва гулли матога ёмон жойланса, уларга ёвоч бўлаги қўшиб, қоғоз ёки юмшоқ жияк билан ўраш мумкин.

Композициядаги гуллар, барглар ва шохларни шундай жойлаштириш лозимки, гулли матоёки тиргакли мослама кўринмасин. Ясси гулдонларда гулли мато ёки тиргакли мослама гуллар, мох, барглар ҳамда чиройли майда тошлар ёки шиша маржонлар билан беркитилади. Ёзда иссиқ ҳавода кенг ясси гулдонлардаги композициялар яхши таассурот қолдиради. Бундай гулдонларда гулли, баргли ва шохли тўр безак шуидай жойлаштирилиши керакки, бунда гулдондаги сув кўриниб турсин. Шох поялари ва гуллар сувда акс этиб, қўшимча чирой беради.

Игнабаргли шохлар, гуллар ва шамлардан (ёнғин қоидаларига риоя қилган ҳолда) тузилган янги йил композицияси байрам столининг беаги сифатида хизмат қилиши еки деворга осиб қўйилиши мумкин. Уни сервантда, ойнома столида ёки ердаги баланд гулдонга ҳам қўйилса бўлади. Агар композиция столда жойлаштирилса, у ҳар томондан чиройли кўриниши ва бўйи жуда баланд бўлмаслиги керак. Янги йил композициясининг асосини чиройли чизиқларга эга бўлган 2-3 та игнабаргли шохлар ташкил қилади. Улар металл мосламага маҳкамланади. Янги йил композициясини чиннигул, хризантема ёки цикламеннинг 2-3 та

гуллари жуда безайди.

Гуллар ва шохлардан тузилган композиция икебана қадим замонлардан бери Японияда кенг ишлатилади. Япон композициясининг асосини учта чизиқ, гулдонда эгри учбурчак ҳосил қилувчи ва рамзий қийматга эга чизиқлар ташкил қилади. Энг узун шох ёки гул «син» ўзида осмонни мужассам қилади ва бошланғич асосни ташкил этади, ўртаси «соэ» инсон, энг кичкинаси «хикае» ер маъносини билдиради. «Син», «соэ». ва «хикае» таркибий қисмнинг поя узунлиги гулдон ўлчамига боғлиқ.

«Син» учун энг чиройли катта шох танланади. Қичик композициядаги асосий шох узунлиги гулдон диаметри ва баландлигининг йиғиндисига тенг бўлиши керак ($d+H$). Улчами бўйича ўртача композиция учун бу қиймат гулдоннинг бир ярим диаметри ва баландлигининг йиғиндисига $1/2d+H/$ ва катта композиция учун гулдон ўлчамларидан икки баравар катта бўлиши керак $1/2d+2H/$. Иккинчи шох «соэ» «син»нинг $3/4$ қисмига, учинчиси «хикае» эса энг қисқа $3/4$ «соэ» бўлади. Бош қисмлар «син», «соэ» ва «хикае» гулдасганинг асосий негизини ташкил қилади. Асосий қисмларни кучайтириш учун шохлар ёки гуллар қўшилади. Уларни ихтиёрий миқдорда ишлатиш мумкин, лекин узунлиги бўйича асосий шохлардан калтарок бўлиши керак.

Икебананинг икки асосий шакли, тик ва қия шакли мавжуд. Булар барча бошқа шакллар асосини ташкил қилади.

Тик турувчи шакл: асосий шох «син» тўғри қўйилиб, ўзидан чапга 15° бурчак остида оғдирилади. Иккинчи шох «соэ» 45° бурчак остида қўйилиб, юқоридагидек чапга олдинга оғдирилади. «Хикае» шохни бир йўла 75° бурчак остида қўйилади ва олдинга ўнгга оғдирилади.

Қия шакл тик турувчи шаклдан асосий шохнинг жойлашишига кўра фарқ қилади. Асосий шох «син» 45° бурчак остида олдинга ўнгга оғдирилади, иккинчи «соэ»ни чапга 15° бурчак остида, учинчисини эса ўнгга 75° бурчак остида оғдирилади.

Баланд гулдонда гуллар ва шохларни паст гулдонларда ўрнатилган коида ва шартли чизмаларга кўра жойлаштирилади. «Син» шохнинг баландлиги гулдон диаметри ва баландлиги билан аниқланади. Бунда шохнинг узулиги гулдоннинг юқори четидан бошлаб ҳисобланади. Баланд гулдонларда икебана тузишда тўғнағичлар ишлатилмайди, лекин гул ва шохларни ўрнатиш учун бошқа бир қатор усуллар ҳам қўлланилади.

1 Диаметри 1,5-2 см. ва узунлиги гулдон узунлигидан озгина калта бўлган таёқчанинг юқори қисми кесиб қўйилади. Қесиб олинган бўлакка олдиндан тайёрланган шох ёки гуллар ўрнатилади ва керакли холатда ингичка сим билан боғлаб чиқилади.

2 Юмшоқ ёғочсимон, узунлиги бўйича гулдон диаметрига тенг бўлган иккита таёқча энг йўғон жойидан хоч шаклида маҳкамланади ва гулдон ичига солинади. Бундай хоч гул ёки шохларни керакли холатда ушлаб турнишга ёрдам беради.

3 Шох шундай кесилсин-ки, унинг чети деворга тиралиб, шохни керакли холатда ушлаб турсин.

Гулли саватлар замонавий интерьер (бино ва иншоотларнинг ички қиёфаси, бадий безалиши ва жиҳозланиши) учун ягона безак бўлиб хизмат қилиши мумкин. Саватлар бутун ёки кесилган тол шохлари ҳамда бўялган лубдан тўқилади. Миниатюралар саватчалар . береста ёки полиамид иплардан ясалади. Саватлар турли шакл ва нақшли бўлиши мумкин.

Ихтиёрий сават ичига сув ўтказмайдиган металл қоплама шакли ёки полиэтилен плёнка солинади. Қоплама шаклнинг ярмиси чириндили тупроқ билан тўлдирилади. Тувак гули ёки манзарали-баргли ўсимликларни саватга экишдан олдин яхшилаб суғорилади, сўнгра ерқатлами сув билан тўйингандан сўнг, тувакдан олиниб, саватга жойлаштирилади. Ундаги очиқ қолган жойларга ўғитли тупроқ солинади ва юза қисми мох билан беркитилади. Учи ўткир ёғоч таёқчалар билан мохли қатламда чуқурча ҳосил қилинади ва у ерга гуллар учун сувли пробирка ёки кичикроқ идишлар жойлаштирилади.

Саватлар оранжировкасида олдин манзарали-баргли ўсимликлар жойланади асоий таг ранги яратилади, сўнгра гуллар жойлаштирилади. Гулларни жойлаштиришда сиртки шакллар саватча расмини аниқлаш ва асоий чизиқларни белгилаш жуда муҳимдир. Саватнинг симметрик ёки асимметриклигига кўра, гуллар жойлаштирилади. Одатда орқа томонга узун гулоёқли гулар керакли ҳолатда маҳкамлаб, сўнг гулоёқлари калтароқлари жойлаштирилади. Олд томонга калта гулоёқли йирик гуллар жойлаштирилади, улар орқа қисмга жойлашган гулоёқларни ҳамда сувли идишларни тўсиб туради. Гулларга камроқ миқдорда оранжировка учун кесилган барглар қўшилади. Тайёр сават юзаси мох, селлагинелла ёки бошқа ер бағирлаб ўсувчи ўсимликлар билан қопланади. Чиройни кучайтириш учун айрим ҳолларда сават банди ипакли жияк ёки ампел ўсимликлари билан безатилади.